

Nikolai Vasilievici Gogol

Caleașca

Nuvelă

Odată cu venirea în garnizoană a regimentului de cavalerie ***, orașelul B. se înveseli foarte mult. Până atunci fusese aici o groaznică plictiseală. Când ți se întâmplă să treci prin orașel și să te uiți la căsuțele scunde de lut, care privesc ulița cu o mutră nemaipomenit de acră, atunci... dar nici nu poți spune ce ți se întâmplă atunci în suflet... Simți că te cuprinde o jale, ca și cum ai fi pierdut la cărți sau ai fi spus netam-nesam cine știe ce neghiobie. Într-un cuvânt, nu te simțai bine deloc. Lutul cu care au fost lipite cândva căsuțele a căzut din pricina ploilor, iar pereții, din albi cum au fost cândva, au ajuns bălțați. Cum se întâmplă de obicei în orașele noastre din sud, cele mai multe acoperișuri sunt de trestie. În urma unei porunci de mai de demult a polițaiului, au fost tăiate toate grădinițele, pentru ca orașelul să pară mai frumos. Pe ulițe nu întâlnești țipenie de om și rar se întâmplă să treacă câte un cocoș doar, peste caldarâmul moale ca o pernă, din pricina colbului gros de un sfert de arșin; la cea mai mică ploaie, caldarâmul se preface în glod. Ulițele orașelului B. se umplu atunci de acele animale grase căroră polițaiul le spune „franțuji”. Când animalele acestea își scot răturile pline de seriozitate din băltoacele unde se tăvălesc, guiță așa de ascuțit, încât celui ce trece tocmai atunci pe acolo, cu căruța, nu-i rămâne decât să dea bice cailor. Dar, dealtfel, e destul de greu să întâlnești vreo căruță prin orașelul B. Rar, rar de tot se-ntâmplă să treacă hodorogind pe caldarâm câte un vehicul,

nici brișcă, nici teleagă, în care șade, uitându-se, printre sacii de făină înghesuiți în jurul lui, un moșier oarecare, stăpân peste unsprezece suflete de iobagi, îmbrăcat cu un surtuc de nankin și biciuind o iapă murgă, cu mânzul după ea. Până și piața are o înfățișare cam demnă de plâns; casa croitorului iese din rând cum nu se poate mai caraghios, nu cu toată fațada, ci numai cu un colț; peste drum, drept în fața ei, se tot clădește de vreo cincisprezece ani o casă de piatră cu două ferestre; iar mai încolo se află o curte împrejmuită cu un gard de modă nouă, de scânduri vopsite în culoarea cenușie a noroiului, dat de polițai drept model pentru asemenea construcții încă de pe vremea când el era tânăr și nu-și luase încă obiceiul să se culce îndată după prânz și să ia noaptea, înainte de culcare, un decoct de agrișe uscate. La celelalte case, gardurile sunt mai toate de nuiiele împletite. În mijlocul pieții se află niște dughenițe, mici de tot, unde puteai vedea oricând câte un șirag de covrigi, o muiere cu basma roșie în cap, un pud de săpun, câteva funturi de migdale amare, alice de vânătoare, puțină stambă și doi băieți de prăvălie, care, oricând îi apucau, jucau svaika^[1] în fața ușii. Însă cum a venit în garnizoană, în acest orașel, capitală de județ, regimentul de cavalerie, toate s-au schimbat, ulițele s-au împestrițat, și s-au înviorat – într-un cuvânt, au căpătat o înfățișare nouă cu desăvârșire. Căsuțele scunde vedeau adesea cum trece pe lângă ele câte un ofițer sprinten și chipeș, cu penaj la chipiu, în drum spre vreun camarad al lui, să discute împreună despre înaintări, despre cel mai bun tutun, iar câteodată să pună la bătaie, la cărți, o droșcă, care cu drept cuvânt se putea numi a regimentului, căci trecea din mână în mână – dar tot la regiment rămânea; azi se plimba cu ea maiorul, mâine era în grajdul unui locotenent, iar când te uitai, peste o săptămână, iar îi ungea bușele cu seu ordonanța maiorului. Gardurile de nuiiele împletite, dintre case, erau pline de șepci soldățești, puse la soare și nu era poartă unde să nu fie atârnată câte o manta sură. Prin toate ulicioarele dădeai de soldați cu mustăți țepoase, ca niște perii de ghețe. Astfel de

mustăți puteau fi văzute prin toate locurile. Numai ce se adunau în piață câteva precupețe cu căușele, că îndată se și ivea în spatele lor câte o pereche de mustăți, în piața din mijlocul orașelului, nelipsitul soldat cu mustăți îl săpunea pe vreun țărănoi, căruia nu-i rămânea decât să geamă și să-și boldească ochii în sus. Ofițerii înviorară societatea orașelului, alcătuită până atunci numai din judecător, care trăia într-o casă cu o oarecare diaconeasă, și din polițai, om așezat, dar care dormea pe săturatele, cât era ziua de mare, de după prânz și până seara, și de seara până a doua zi la prânz.

Societatea se făcu însă mai numeroasă și mai interesantă când își mută acolo cartierul generalul de brigadă. Moșierii din împrejurimi, a căror existență nici măcar n-o bănuise cineva până atunci, începură să vină tot mai des în acest orașel, totodată și capitală de ținut, ca să se întâlnească cu domnii ofițeri și să mai joace din când în când câte un bănculeț, la care visau cum nu se poate mai nelămurit capetele lor din cale-afară de pline de grijile semănatului, de comisioanele nevestelor și de vânătoarea de iepuri.

Tare îmi pare rău că nu-mi pot aduce aminte cu ce prilej anume s-a întâmplat să dea generalul de brigadă o masă mare. Se făcuseră pentru această masă pregătiri uriașe. Până aproape de barieră se auzeau tocând la bucătăria generalului cuțitele bucătarilor. Toată piața fusese cu desăvârșire pustiiată; așa că judecătorul și cu diaconeasa lui au trebuit să mănânce numai lipii de făină de hrișcă și chisăliță de crohmală. Curtea nu tocmai mare a casei generalului era plină toată de droște și de calești. Societatea, alcătuită numai din bărbați, cuprindea, în afară de ofițeri, și câțiva moșieri din împrejurimi. Mai acătării dintre toți, era Pifagor Pifagorovici Certokuțki, unul din cei mai de seamă aristocrați ai județului B., care venea la alegerile nobilimii într-un echipaj elegant și făcea zarvă mai multă decât toți. Certokuțki slujise cândva într-un regiment de cavalerie, unde fusese unul dintre ofițerii cei mai de seamă și mai cu vază. Cel puțin, prin locurile pe unde pribegise regimentul lui, fusese văzut pe la multe baluri

și sindrofii despre care lucru pot fi întrebate domnișoarele din guberniile Tambovului și Simbirskului. Și poate că vestea i s-ar fi dus și prin alte gubernii, spre și mai marea lui glorie și folosință, dacă nu s-ar fi întâmplat să iasă din armată dintr-o pricină numită de obicei afacere neplăcută. Nu prea știu bine dacă dăduse o palmă cuiva, pe vremuri, sau că o primise – e sigur însă că fusese rugat să-și dea demisia. Dealtfel nu pierduse cu asta nimic din prestigiu; purta un frac cu talia sus, în felul mundirelor de uniformă, pintoni la cizmă și mustăți sub nas, fiindcă fără ele nobilii ar fi putut crede că slujise în infanterie, armă pe care Certokuțki o numea în batjocură, câteodată pihotă, câteodată pifanterie. Certokuțki venea pe la toate iarmaroacele unde se îmbulzeau toate măruntaiele Rusiei, alcătuită din doici, copii, fete, și moșieri grășani, veniți să se distreze în tot felul de *brîște*, *taradoice*, *tarantase* și în niște *carete* pe care nici măcar în vis nu ți le-ai fi putut închipui. Mirosea numaidecât că în cutare loc s-a stabilit în garnizoană un regiment de cavalerie, și venea totdeauna să se vadă cu domnii ofițeri. Cum dădea cu ochii de ei, sărea foarte sprinten din caleașca lui mică și ușoară, sau din droșcă și făcea cunoștință cu dâșii nemaipomenit de repede. La alegerile trecute, dăduse nobilimii o masă strașnică, la care declarase că de-l vor alege mareșal, avea să pună nobilimea pe picioare, cum niciodată nu a fost pusă... îndeobște, cum se spune prin gubernii și prin județe, avea apucături boierești, se însurase cu o fată destul de frumoasă și luase odată cu dânsa o zestre de două sute de suflete și câteva mii, bani gata. Capitalul își găsi întrebuințare numaidecât: cumpără șase cai cu adevărat minunați, o maimuță domestică, din acele ce umblă prin casă, își procură clante aurite la uși și tocmi un majordom franțuz. Cele două sute de suflete ale nevestei, împreună cu celelalte două sute ale lui, fură puse la credit pentru niște manipulații comerciale. Într-un cuvânt, Certokuțki era un moșier în toată regula... Un moșier din cei mari!

Afară de el se aflau la masă la general și câțiva alți moșieri, însă despre ei n-avem ce spune. Restul oaspeților erau toți militari din regiment și doi ofițeri de stat-major, unul colonel și celălalt maior destul de rotofei. Generalul, și el om voinic și din cale afară de gras, era de altfel, după spusele ofițerilor, un șef bun. Avea glas de bas profund, plin de importanță. Masa a fost excepțională și toate felurile: nisetrul, morunul, cega, dropiile, sparanghelul, prepelițele, potârnichele, ciupercile, mărturiseau că bucătarul nu luase încă din ajun nicio picătură de rachiu și mai mărturiseau că patru soldați cu cuțite lucraseră toată noaptea să-l ajute la făcut fricaseuri și jeleuri. Mulțimea de sticle lungi cu Lafitte și altele cu gât scurt cu Madera, minunata zi de vară, ferestrele larg deschise, farfuriile cu gheață de pe masă, ultimul nasture descheiat al domnilor ofițeri, plastroanele boțite ale stăpânilor fracurilor largi, convorbirile care se încrucișau, acoperite de glasul generalului și udate din belșug cu șampanie, toate se potriveau cum nu se poate mai bine. După masă, toți se ridicară cu o greutate plăcută în stomac; își aprinseră, care ciubucele lungi, care lulele scurte și ieșiră în cerdac cu ceștile cu cafea în mână.

Generalul, colonelul și chiar maiorul, toți erau cu mundirele descheiate, așa că li se zăreau nobilele lor pachești boierești, de mătase; domnii ofițeri, însă, păstrând respectul de rigoare, țineau mundirele încheiate, în afară de ultimii trei nasturi.

— Ei, de-acum o putem vedea, – spuse generalul; se întoarse către aghiotant, un tânăr destul de dezghețat și cu înfățișare plăcută, și adaugă:

— Fii, mă rog matale, așa de drăguț și poruncește să se aducă iapa murgă. Uite, veți vedea și dumneavoastră...

Aici generalul trase din lulea și scoase un nour de fum.

— Nu arată încă așa cum ar trebui să arate, pentru că-n blestematul ăsta de târgușor nu găsești un grajd ca lumea. Iapa asta... puf-puf... e-o iapă pe cinste.

— Dar de mult, puf-puf... o are excelența voastră? – îl întreabă Certokuțki.

— Puf-puf-puf, pu-puf... Nu chiar așa demult. Sunt numai doi ani, de când am luat-o de la herghelie.

— Și a luat-o excelența voastră gata învățată la călărie, sau a binevoit s-o învețe aici?

— Pu-puf... pu-pu-pu-u-u-f: Aici! – și spunând astfel, generalul dispăru într-un nour de fum.

Chiar atunci țâșni din grajd un soldat; se auzi tropot de copite; se ivi alt soldat, în halat alb, cu niște mustăți negre, uriașe, ducând de dârlogi o iapă; era speriată și tresărea; își smuci pe neașteptate capul în sus, încât era cât pe ce să-l arunce în aer, cu mustăți cu tot, pe soldatul care se cinchi repede la pământ.

— Hai-hai! Fii cuminte, Agafena Ivanovna, – îi vorbea soldatul, aducând-o lângă cerdac.

Precum se vede, iepei îi zicea Agafena Ivanovna. Era puternică, sălbatică, așa ca o frumusețe meridională; a răsunat cerdacul de lemn, când l-a izbit cu copitele, apoi s-a oprit brusc.

Generalul își scoase pipa din gură, și începu să se uite la Agafena Ivanovna cu fața plină de mulțumire. Însuși colonelul comandant al regimentului coborî din cerdac și o apucă de bot, însuși maiorul o bătu pe crupă, în timp ce ceilalți o admirau plescăind din limbă.

Certokuțki coborî și el din cerdac și trecu înapoia iepei. Soldatul care o ținea de dârlogi stătea smirna și se uita țintă în ochii musafirilor, parc-ar fi vrut să se năpustească asupra lor.

— Foarte-foarte frumoasă iapă! Chipeșă iapă! – spuse Certokuțki. – Îmi dă voie excelența voastră să văd și eu cum merge?

— Pasul îl are bun. Numai, dracu știe... ce-i cu ea. I-a dat prostul de felcer niște hapuri și de atuncea strănută întruna.

— Foarte-foarte frumoasă iapă! Are, însă, excelența voastră un echipaj corespunzător pentru dânsa?

— Un echipaj? Dar iapa asta-i numai de călărie!

— Asta o știu eu. Am întrebat pe excelența voastră numai ca să aflu dacă are un echipaj corespunzător pentru ceilalți cai.

— Eh, echipaje nu prea am destule. Trebuie să-ți mărturisesc că de când tot vreau să am și eu o caleașca din cele care se fac azi... I-am scris despre asta fratelui meu care stă acum la Petersburg dar nu știu dacă mi-o trimite sau nu.

— Mi se pare, excelența voastră, că nu se află calești mai bune decât cele de Viena, – observă colonelul.

— Ai perfectă dreptate, puf-puf-puf!

— Eu, excelența voastră, am o caleașcă minunată, originală, de Viena.

— Care? Aceea cu care ai venit dumneata?

— O, nu, asta-i una de drum, a mea personală pentru alergătură după treburi, dar cealaltă... e uimitor de ușoară, parcă-i un fulg. Când șezi într-însa, dacă-mi permite excelența voastră să mă exprim așa, parcă te-ar legăna doica în leagăn, nu alta.

— Va să zică-i confortabilă?

— Foarte-foarte confortabilă! Pernele, arcurile – toate parcar fi dintr-o poză.

— Bun lucru!

— Dar cât e de încăpătoare! Nici c-am mai văzut așa ceva, excelența voastră. Pe când eram în activitate, puneam în cutiile ei zece sticle de rom și douăzeci de funturi de tutun, afară că mai luam cu mine aproape șase mundire, albituri și două ciubuce, ca să zic așa – cu voia excelenței voastre – lungi cât niște tenii. Iar în buzunarele ei ar încăpea un bou întreg.

— Bun lucru și acesta!

— Eu, excelența voastră, am dat pe caleașca asta patru mii.

— Judecând după preț, trebuie să fie bună. Și ai cumpărat-o chiar dumneata?

— Nu, excelența voastră, am căpătat-o din întâmplare. De cumpărat, a cumpărat-o un prieten al meu din copilărie, un om cum rar întâlnești, cu care excelența voastră s-ar fi înțeles de minune. Pentru noi doi, ce era al unuia era și a altuia. Totuna era. Caleașca i-am câștigat-o la cărți. Poate c-ar dori excelența voastră să-mi facă cinstea să poftească mâine la dejun la mine. Așa ar putea vedea caleașca.

— Nu știu ce să-ți spun. Să vii singur, mie nu știu cum. Dacă-i așa, poate mi-ai îngădui să vii cu domnii ofițeri?

— Dar îi poftesc cu plecăciune și pe domnii ofițeri. Domnilor, are să fie pentru mine o mare cinste să am plăcerea să vă văd în casa mea!

Colonelul, maiorul și ceilalți ofițeri i-au mulțumit, înclinându-se cu multă curtenie.

— Eu, excelența voastră, sunt de părere că dacă-i vorba să cumperi un lucru, atunci să fie neapărat un lucru bun, și de cât să iei un lucru prost, te lași mai bine păgubaș. Iaca, mâine, când excelența voastră are să-mi facă cinstea să poftească la mine, am să-i arăt niște chestii pe care mi le-am instalat eu în gospodărie.

Generalul se uita la el, slobozind fumul pe gură.

Certokuțki era cum nu se poate mai mulțumit că-i poftise pe domnii ofițeri la el la masă, și prinse a porunci din vreme, în închipuirea lui, tot feluri de pateuri, și de sosuri. Și se uită la ei cu multă veselie; iar domnii ofițeri, dacă ar fi fost să te iei după ochii lor și după anumite mișcări ușoare ale trupului, care aduceau a plecăciuni, ai fi crezut că și-au îndoit buna dispoziție față de dânsul. Certokuțki se simțea acum la largul lui, și îi tot dădea ghes cu vorba. Glasul i se muiase și semăna acum cu glasul unui om copleșit de plăcere.

— Stăpâna casei va fi măgulită când vă voi prezenta, excelența voastră.

— Foarte încântat! – spuse generalul netezindu-și mustața. După aceea, Certokuțki ar fi vrut să plece îndată acasă, să poată pregăti din timp toate cele necesare pentru primirea oaspeților la masa de a doua zi. Își luase până și pălăria în

mină, însă, lucru curios, fără să-și dea seama cum, zăbovi încă un răstimp. Până una alta, mesele de joc au și fost așezate în odaie și în curând întreaga societate se împărți în partide de câte patru, se împrăștie prin diferitele colțuri ale odăilor și se așează la *whist*.

Se aduseră lumânările. Certokuțki stătu multă vreme la îndoială dacă să se așeze sau nu la *whist*. Cum însă domnii ofițeri începură să-l îmbie să joace, refuzul i se păru foarte nepotrivit cu regulile buneii cuviințe. Așa că se așează și el. Pe nesimțite răsări dinaintea lui un pahar cu *punch*, pe care îl bău îndată, tot fără să-și dea seama. Juca două *robere*, găsi iarăși un pahar de *punch* la îndemână și-l bău și pe acesta, tot așa, nu însă fără a spune:

— E timpul, domnilor, să plec acasă. Zău că-i timpul!

Totuși, se așează iarăși la partida doua. Între timp discuțiile din diferitele colțuri ale odăilor căpătară un caracter mai intim.

Cei care jucau *whist*, erau destul de tăcuți, pe când cei care nu jucau ședeau la o parte, tolăniți pe divane și vorbeau de-ale lor. Într-un colț, un ștab-rotmistru⁽²⁾, cu pipa în dinți, își potrivea o pernuță sub coastă și începu să-și povestească curgător și pe îndelete aventurile amoroase, și pusesse cu desăvârșire stăpânire pe luarea-aminte a celor din jur. Un moșier, peste măsură de gras, și cu mâinile scurte, aducând întrucâtva cu doi cartofi binecrescuți, asculta cu o mutră nespus de dulceagă și-și repezea din când în când mâna scurtă după spatele-i larg, ca să-și scoată de acolo tabachera. În alt colț se pornise o discuție destul de aprinsă cu privire la instrucția de batalion și Certokuțki, care până atunci ajunsese să pună de două ori valetul în locul damei, începu dintr-odată să se amestece în vorbă și să strige din colțul lui: „În ce an?”, sau: „Din ce regiment?” fără să bage de seamă că întrebarea lui se potrivea câteodată ca nuca în perete. În cele din urmă, cu puțin înainte de cină, jocul se sfârși, dar se mai prelungi un oarecare timp în discuția lor, ca și cum capetele tuturor ar fi fost pline de *whist*. Certokuțki, își aducea foarte

bine aminte că de câștigat câștigase o mulțime de bani, dar că nu luase nimic în mână. Se ridică nedumerit de la masa de joc și rămase mult timp în situația omului căruia îi lipsește batista din buzunar. În timpul acesta se servi la masă. Se înțelege de la sine că numai vinurile nu lipseau și că, Certokuțki fără să vrea se simțea obligat să-și umple din când în când paharul fie chiar numai de hatârul sticlelor, aflate în dreapta și în stânga lui.

La masă, convorbirea se întinse din cale-afară și urmă un curs oarecum ciudat. Un moșier, fost cândva în armată, pe vremea campaniei din 1812, începu o poveste cu o bătălie care nici nu avusese loc; după aceea, fără să știe câtuși de puțin din ce pricină, a luat dopul unei carafe și l-a înfipt într-o prăjitură. Într-un cuvânt, ce s-o mai întindem? Erau ceasurile trei, când oaspeții începură să plece, iar vizitiii se văzură siliți să-i ia pe unii la subțioară ca pe niște boccele cu cumpărături. Certokuțki ședea în caleașca și în ciuda aristocratismului său așa de adânc, se înclina și așa de tare dădea din cap, încât ajunse acasă aducând în mustață doi scai.

Acasă, dormeau toți duși. Vizitiul abia-l găsi pe fecior, care își duse stăpânul prin salon și-l dădu în primire fetei din casă; și Certokuțki abia se ținu după ea, până în odaia de dormit: se culcă alături de tinerica și frumușica lui nevastă; îmbrăcată într-un veșmânt de noapte, alb ca neaua, aceasta dormea întinsă într-o poziție cum nu se poate mai încântătoare. O trezi zgomotul prăbușirii pe pat a soțului ei. Se întinse, își ridică genele, clipi repede din ochi de trei ori, și-i deschise zâmbind pe jumătate supărată. Văzând, însă, că, de data asta, bărbatul ei nici gând n-avea să-și manifeste tandrețea, se întoarse în ciudată pe partea cealaltă, își puse pe braț obrazul plin de prospețime și nu trecu mult și adormi la loc.

Ceasul când se trezi tânăra stăpână alături de soțul ei care sforăia, nu era ceea ce se cheamă, la țară, *devreme*. Își aminti că el se întorsese pe la ceasurile patru din noapte, și nu se

îndură să-l trezească; își puse papucii de casă, comandați anume pentru ea de la Petersburg; rochia de casă pusă îndată se revărsă în falduri în jurul ei, ca o cascadă; intră în cabinetul de toaletă unde se spală cu apă ca și ea de proaspătă. Se apropie apoi de oglindă, se privi de vreo două ori și văzu că arăta în ziua aceea cât se poate de bine. Împrejurarea asta, după cum se vede fără prea mare importanță, o făcu să șadă în fața oglinzii cu două ceasuri mai mult ca de obicei. În cele din urmă se îmbracă foarte drăguț și ieși în grădină să se mai răcorească. Parcă anume se nimerise să fie o zi minunată cu care se pot lăuda numai verile sudului. Ajuns la amiază, soarele ardea cu toată puterea razelor sale, dar era plăcut să te plimbi la răcoare, pe aleile dese și umbroase, iar florile, încălzite, își răspândeau întreit miresmele. Frumușica stăpână uitase cu desăvârșire că se făcuseră ceasurile douăsprezece și că soțul ei tot mai dormea. Prinse să audă cum sforăie doi vizitii și un foraiter, care își făceau somnul de după masă în grajdul de dincolo de grădină. Ea, însă, tot mai ședea în aleea umbroasă; se uita către capătul aleii unde se deschidea vederea asupra șleahului celui mare; se uita cu gândul dus la pustietatea drumului pe care nu era țipenie de om; deodată luarea-aminte îi fu atrasă de un nour de colb care s-a ivit în depărtare. Se uită mai bine și deosebi curând câteva echipaje. În cap, venea o caleașca ușurică, cu două locuri și cu poclitul lăsat în jos; în ea, ședea un general cu niște epoleți groși strălucind în soare, și, alături de el, un colonel. După caleașca aceea venea alta, cu patru locuri în care ședeau, în fund, un maior cu aghiotantul generalului, iar în față alți doi ofițeri; după a doua caleașca, venea bine-cunoscuta droșcă a regimentului, pe care pusese stăpânire de data asta grăsunul de maior; după droșcă, într-un *bonvoyaj* cu patru locuri, ședeau patru ofițeri cu un al cincilea în brațe. În urma *bonvoyajului* călăreau trei ofițeri pe niște cai murgi rotați, de toată frumusețea.

„Nu cumva vin la noi? se întrebă stăpână casei. Ah, doamne, dumnezeule! Chiar așa-i, cotesc spre pod.” Scoase numaidecât un strigăt, pocni din palme și o luă la fugă peste straturi și răzoare de flori, de-a dreptul în odaia de culcare a bărbatului ei; acesta dormea dus.

— Scoală, scoală! Hai, scoală mai repede! – strigă ea, zgâlțâindu-l de mână.

— Ha? – îngăimă Certokuțki și se întinse, fără, însă, să deschidă ochii.

— Scoală pușorule! Auzi, sau n-auzi? Ne vin niște musafiri!

— Musafiri! Ce fel de musafiri? – După ce rosti cele de mai sus, Certokuțki mugi ușor, ca un vițel când caută cu botul, ugerul vacii. – Mmm... întinde gâtul puicuță să ți-l sărut.

— Pentru numele lui dumnezeu! Mai scoală mai repede, suflețelule. A venit un general cu niște ofițeri! Ah, doamne dumnezeule! Ai un scai în mustață.

— Generalul? Cum așa? A și venit? Ce mama dracului înseamnă asta, că nu m-a trezit nimeni? Dar masa? Ce-i cu masa? Totu-i gata cum trebuie?

— Care masă?

— Cum așa? N-am poruncit eu masa?

— Tu? Ai venit la patru dimineață și câte nu te-am întrebat... dar nu mi-ai răspuns nimic. Nu te-am trezit, pușorule, pentru că nu dormiseși deloc și mi-era milă...

Stăpâna casei rosti cuvinte cu un glas nespus de galeș și de rugător. Certokuțki se holbă la ea, și cam un minut mai rămase în așternut, lovit de un trăsnet. Apoi sări din pat numai în cămașă, uitând că nu era deloc cuviincios.

— Of! Ce măgar sunt! – grăi el, plesnindu-se cu palma peste frunte. – Doar i-am poftit la masă. Ce-i de făcut acum? Spune-mi, sunt departe?

— Nu știu... Trebuie să ajungă într-o clipă.

— Suflețelule... Ascunde-te. Ei, cine-i acolo? Tu ești fato? Nu te teme, proasto! Ia fă-te-ncoa! Uite, îndată au să vină aici niște ofițeri. Să le spui că boierul nu-i acasă, că a plecat de

dimineată și că nu se-ntoarce toată ziua! Auzi? Să spună așa și – oamenii din curte. Hai, du-te mai repede!

Spunând astfel, Certokuțki apucă în grabă un halat și fugi să se ascundă în droșcărie, cu gândul că acolo va fi în cea mai deplină siguranță. Se așează într-un colț, dar își dădu îndată seama că s-ar fi putut să-l vadă cineva și acolo. Dintr-odată, un gând îi fulgeră prin minte: „Uite, asta-i și mai bine!” Într-o clipă, coborî scara caleștii aflată alături, sări înlăuntru, trase ușița după dânsul, și, ca să fie și mai sigur, se ghemui în halatul lui, se acoperi cu burduful de piele peste cap și amuți de tot.

Între timp, echipajele trăsaseră dinaintea cerdacului.

Întâi se dădu jos generalul și se scutură de colb, iar după el coborî colonelul, îndreptându-și cu mâna penajul de la chipiu. Apoi, cu sabia la subțioară, sări din brișcă maiorul cel gras; după aceea săriră sprinteni din bonvoyaj sublocotenenții subțirei împreună cu praporcicul ținut până atunci în brațe; la urmă, descălecară și ofițerii veniți țăntoși pe cai.

— Boieru' nu-i acasă, – le spuse un valet în cerdac ieșit înaintea lor.

— Cum așa, nu-i acasă? Dar totuși vine la masă.

— Ba, nu vine deloc. E plecat pentru toată ziua. Se poate întâmpla să fie acasă mâine, pe vremea asta.

— Ei poftim! – spuse generalul. – Cum vine asta?

— N-am ce zice, strașnică figură! – zise colonelul râzând.

— Nu pricep, cum poate cineva face una ca asta? – urmă generalul cu nemulțumire. – Ptiu!... Drace... Dacă nu poți primi, de ce insiști să vie?

— Eu unul, excelența voastră, nu înțeleg cum poate face cineva una ca asta? – rosti unul dintre tinerii ofițeri.

— Cee? – i-o întoarse generalul, căci obișnuia când grăia cu inferiorii să întrebuințeze acest pronume interogativ.

— Am întrebat, excelența voastră, cum se poate purta cineva așa...

— Firește. Ei, dacă s-a întâmplat să nu poți primi oamenii, dă-le de știre sau nu-i invita.

— Nu-i nimic de făcut, excelența voastră. Să ne-ntoarcem acasă, – vorbi colonelul.

— Se înțelege că n-avem încotro. Da de altfel caleașca o putem vedea și fără dânsul. Cred că n-o fi luat-o cu el. Ei, mă! Ia vină-ncoace, frățioare.

— Porunciți!

— Tu ești grăjdar?

— Grăjdar, excelența voastră.

— Ia arată-ne caleașca nouă, căpătată de boier nu demult.

— Pofțiți în droșcărie.

Generalul și ofițerii se îndreptară spre droșcărie.

— Iacă, să-mi dați voie s-o trag puțin afară mai la lumină, c-aicea-i întuneric.

— Ajunge, ajunge. E bine și așa.

Generalul și ofițerii făcură înconjurul caleștii și-i cercetară cu luare-aminte roțile și arcurile.

— Ei, n-are nimic deosebit, – spuse generalul. – O caleașca și nimic mai mult.

— Nu-i cine știe ce de capul ei; – spuse colonelul. – N-are absolut nimic ca lumea.

— Mie, excelența voastră, mi se pare că nu face în ruptul capului patru mii – spuse unul din ofițerii tineri.

— Cee?

— Am spus, excelența voastră, că mi se pare că nu face patru mii.

— Ce patru mii? Nu face nici două! N-are pur și simplu nimic. Dar, mai știi poate c-o fi având înăuntru ceva deosebit... Ia ascultă, drăguțule: descheie burduful!

Atunci, dinaintea ochilor se ivi Certokuțki, în halat, șezând ghemuit cu totul.

— Aha! Aici erai? – rosti cu uimire generalul.

Și spunând astfel, îl acoperi la loc cu burduful, trânti ușița și plecă împreună cu domniile ofițeri.

Sfârșit

^[1] Joc de copii. (N. trad.)

^[2] Grad ofițeresc în trupele de cavalerie în armata țaristă, echivalent gradului de locotenent major. (N. red. rom.)